

ibn SİNÂ'NİN MİRASI

DIMITRI GUTAS

Derleme ve Tercüme

M. CÜNEYT KAYA

genişletilmiş 2. BASKI

İBN SÎNÂ'NIN MİRASI

DIMITRI GUTAS

Derleme ve Tercüme
M. CÜNEYT KAYA

KLASİK

KLASİK

11. Kitap

DÜŞÜNCE

İslam Felsefesi 4

İBN SİNÂ'NIN MİRASI

Dimitri GUTAS

DERLEME ve TERCÜME

M. Cüneyt KAYA

ISBN 978-975-8740-13-0

Birinci Basım Mart 2004

Üçüncü Basım Aralık 2010

Yayın Hazırlık **Mustafa Demiray**

Tasarım/Kapak **Salih Pulcu**

Baskı Cilt **Kurtiş Matbaacılık**

Maltepe Mah. Fatih Sanayi Sitesi

No: 12/74 Topkapı - İstanbul

KLASİK

Vefa Cad. No: 56 34134 Vefa İstanbul

Tel 0212 520 66 41-42 Faks 0212 520 74 00

klasik@klasikyayinlari.com

www.klasikyayinlari.com

E K

İBN SİNÂ'NIN TÜRKİYE'DE NEŞİR VE TERCÜME EDİLEN ESERLERİ

M. Cüneyt Kaya

Türkiye'de İbn Sînâ üzerine hazırlanmış kitap, tez ve makale türünden tüm çalışmalarına yer verecek daha kapsamlı bir araştırmanın bir bölümünü oluşturması planlanan bu çalışma iki kısımdan oluşmaktadır:

1. İbn Sînâ'nın Türkiye'de neşir ve tercüme edilen eserleri.

2. İbn Sînâ'nın eserlerinden Türkçeye tercüme edilen bölümler.

Bu listenin oluşturulmasında, kitap ve makalelerin yanısıra, yayınlanmamış yüksek lisans ve doktora tezleri de göz önünde bulundurulmuştur. Bölümler kendi içinde kronolojik olarak sıralanmış, bir eserin birden fazla tercüme veya neşri sözkonusu olduğunda, bunlar da tarih sırasına göre düzenlenmiştir. Diğer yandan özellikle tercümelerin, orijinal halleriyle veya sadeleştirilmek suretiyle yapılan yeniden basımlarına dair künye bilgileri de listeye ilave edilmiştir. Bu çalışma neticesinde ortaya çıkan tabloyu şu şekilde tasvir etmek mümkündür:

Türkiye'de İbn Sînâ'nın 71 eseri neşir ve tercüme edilmiş olup, bunlardan 16'sının sadece neşri, 30'unun sadece tercümesi, 25'inin ise hem neşri hem de tercümesi yapılmıştır. Bunun dışında filozofun muhtelif eserlerinden toplam 7 bölüm de Türkçeye tercüme edilmiştir.

A. İbn Sînâ'nın Türkiye'de Neşir ve Tercüme Edilen Eserleri

1. Sîretü's-Şeyh

- Abdülkerim, *İbn Sînâ'nın Terceme-i Hâli*, İstanbul: Tasvîr-i Efkâr Matbaası, 1279, 15 s.

Bu eser, kitap olarak neşredilmeden önce, *Tasvîr-i Efkâr* gazetesinin 4 (12 Muharrem 1279, s. 4), 5 (15 Muharrem 1279, s. 4), 6 (19 Muharrem 1279, s. 3-4) ve 7. (23 Muharrem 1279, s. 3-4) sayılarında tefrika edilmiştir.

- "İbn Sina'nın İbni Usaybia'nın Tabakat'ındaki Hal Tercemesi", çev. M. Şerefeddin Yalıtıkaya, *Büyük Türk Filozof ve Tıp Ustadı İbni Sina: Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*, İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1937 ["İbn Sina'dan Tercemeler" bölümü içinde], s. 1-39.
- "Eş-Şeyh er-Reis'in (İbn Sînâ) Hayatı (Otobiyografi)", çev. Alparslan Açıkgenç, M. Hayri Kırbaoğlu, *İbn Sînâ: Risâleler*, Ankara: Kitâbiyât, 2004, s. 11-30.

2. *el-Kasîdetü'l-ayniyyetü'r-rûhiyye fi'n-nefs*

- Mar'aşî Mustafa Kâmil, *İbn Sînâ*, Dersaadet: Kasbar Matbaası, 1307 [Arapça orijinali, tercümesi ve şerhi].
Mar'aşî'nin bu tercümesi A. Süheyl Ünver tarafından meâlen yeniden yayınlanmıştır: "İbn Sînâ'nın Ruh Hakkında Bir Kasidesi", *Türk Tıp Tarihi Arkivi*, V/18 (İstanbul 1940), s. 67-69.
- "İbn Sina'nın İbni Usaybia'nın Tabakat'ındaki Hal Tercemesi", çev. M. Şerefeddin Yaltkaya, *Büyük Türk Filozof ve Tıp Üstadı İbni Sina: Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*, İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1937 ["İbn Sina'dan Tercemeler" bölümü içinde], s. 19-20.
- Ahmed Safî, "İbni Sinâ ve Kasidei Ruhîyesi Tercemesi", *Türk Tıp Tarihi Arkivi*, V/17 (İstanbul 1940), s. 61-66.
- Hayrani Altıntaş, "İbn Sînâ Düşüncesinde Nefs Teorisi", *Uluslararası İbn Sînâ Sempozyumu Bildirileri*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Kütüphane, 1984, s. 241-253 [Arapça orijinali ve tercümesi].
- "Ruh Kasidesi", çev. Mahmut Kaya, *İslâm Filozoflarından Felsefe Metinleri*, İstanbul: Klasik, 2003, s. 325-334 [Arapça orijinali, manzum ve mensur tercüme ile şerhi].

3. *Risâle fî ma'rîfeti'n-nefsi'n-nâtika*

- "Terceme-i Risâletü'n-nefs", çev. Şerefeddin [Yaltkaya], *Beyânülhak*, sy. 87 (26 Zilkade 1328/15 Teşrîn-i sâni 1326), s. 1655-1656; sy. 90 (24 Zilhicce 1328/13 Kânûn-ı evvel 1326), s. 1707-1708; sy. 92 (8 Muharrem 1329/27 Kânûn-ı evvel 1326), s. 1739-1740; sy. 94 (22 Muharrem 1329/10 Kânûn-ı sâni 1326), s. 1769-1770; sy. 96 (7 Safer 1329/24 Kânûn-ı sâni 1326), s. 1803-1804.
Şerefeddin Yaltkaya'nın bu tercümesinden habersiz olarak eseri yeniden tercüme eden Mirza Mesut Baykal, Yaltkaya'nın tercümesine muttali olduktan sonra kendi tercümesinden bir seçki/özeti "İbn Sînâ: Nefsi Nâtıkanın Marifeti Hakkında" başlığıyla *Türk Tıp Tarihi Arkivi*'nde (II/7, İstanbul 1937, s. 70-73) yayınlamıştır.

4. *Tefsîru sûreti'l-İhlâs*

- "Tefsîr-i sûreti'l-İhlâs li-İbn Sînâ", çev. Şerefeddin [Yaltkaya], *Sırât-ı Müstakîm*, V/106 (11 Ramazan 328/2 Eylül 326), s. 21-25.
- "İhlâs Süresi", çev. Bekir Karlığa, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*, İstanbul: Çağrı Yayınları, 1994, c. XV, s. 8750-8756.
Bekir Karlığa'nın bu tercümesi, *İslâm Düşüncesi Üzerine Araştırmalar* adlı eserinde yeniden yayınlanmıştır: İstanbul 1995, s. 249-255.
- "İhlâs Süresi Tefsiri", çev. Mesut Okumuş, *Kur'an'ın Felsefî Okunuşu (İbn Sînâ Örneği)*, Ankara: Araştırma, 2003, s. 243-251.

5. *Tefsîru sûreti'l-Felak*

- "Tefsîr-i Muavvizeteyn (Felak Süresi)", çev. Şerefeddin [Yaltkaya], *Sırât-ı Müstakîm*, V/109 (2 Şevval [328]/23 Eylül 326), s. 71-73.

- “Felak Süresi”, çev. Bekir Karlığa, *Hadislerle Kur’ân-ı Kerîm Tefsiri*, İstanbul: Çağrı Yayınları, 1994, c. XV, s. 8818-8821.

Bekir Karlığa'nın bu tercümesi, *İslâm Düşüncesi Üzerine Araştırmalar* adlı eserinde yeniden yayınlanmıştır: İstanbul 1995, s. 255-258.

- “Felak Süresi Tefsiri”, çev. Mesut Okumuş, *Kur’ân’ın Felsefi Okunuşu (İbn Sînâ Örneği)*, Ankara: Araştırma, 2003, s. 251-255.

6. *Tefsîru sûreti'n-Nâs*

- “Tefsîr-i Muavvizeteyn (Nâs Süresi)”, çev. Şerefeddin [Yaltkaya], *Sırât-ı Müs-takîm*, V/110 (9 Şevval [328]/29 Eylül 326), s. 87-88.

- “Nâs Süresi”, çev. Bekir Karlığa, *Hadislerle Kur’ân-ı Kerîm Tefsiri*, İstanbul: Çağrı Yayınları, 1994, c. XV, s. 8828-8829.

Bekir Karlığa'nın bu tercümesi, *İslâm Düşüncesi Üzerine Araştırmalar* adlı eserinde yeniden yayınlanmıştır: İstanbul 1995, s. 259-260.

- “Nâs Süresi Tefsiri”, çev. Mesut Okumuş, *Kur’ân’ın Felsefi Okunuşu (İbn Sînâ Örneği)*, Ankara: Araştırma, 2003, s. 255-258.

7. *Urcüze fi'l-fusûli'l-erba'a*

- “İbn Sînâ'nın Tıbdan Bir Ürcüzesi”, nşr.-çev. M. Şerefeddin Yaltkaya, *Türk Tıp Tarihi Arkivi*, I/4 (İstanbul 1935), s. 127-142.

8. *el-Ahd*

- Mehmed Ali Aynî, “İbn Sînâ'da Tasavvuf”, *Büyük Türk Filozof ve Tıp Üstadı İbni Sîna: Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*, İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1937 [“İbn Sînâ'nın Milliyeti, Hayatı, Felsefesi” bölümü içinde], s. 8-12 [tercüme].

- Mahmut Kaya, “İbn Sînâ'nın Filozof Yemini”, *Uluslararası İbn Sînâ Sempozyumu: Bildiriler*, nşr. M. Mazak, Nevzat Özkaya, İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş. Yayınları, 2008, c. II, s. 155-160 [tercüme].

9. *Mektûbu Ebî Sa'îd ile's-Şeyh ve cevâbuhû*

- Mehmed Ali Aynî, “İbn Sînâ'da Tasavvuf”, *Büyük Türk Filozof ve Tıp Üstadı İbni Sîna: Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*, İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1937 [“İbn Sînâ'nın Milliyeti, Hayatı, Felsefesi” bölümü içinde], s. 21-24 [tercüme].

- “Mektûbu Ebî Sa'îd ile's-Şeyh ve cevâbuhû”, *Resâilü İbn Sînâ II*, nşr. Hilmi Ziya Ülken, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1953, s. 39-40.

10. *Eş'âru's-Şeyh*

- Kilisli Rifat [Bilge], “İbn Sînâ'nın Türkçe Bir Kıtası”, *Büyük Türk Filozof ve Tıp Üstadı İbni Sîna: Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*, İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1937 [“İbn Sînâ Folklorları ve Bazı Parçalar” bölümü içinde], s. 1 [Emîrî Kütüphanesi nr. 685'teki kitabın 219a varlığında İbn Sînâ'ya ait olduğu belirtilen Türkçe bir kıtanın faksimile neşri].

- “İbn Sina'nın İbni Usaybia'nın Tabakat'ındaki Hal Tercemesi”, çev. M. Şerefeddin Yaltkaya, *Büyük Türk Filozof ve Tıp Üstadı İbni Sina: Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*, İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1937 [“İbn Sina'dan Tercemeler” bölümü içinde], s. 1-39.

*Uyûnü'l-enbâ'*daki İbn Sînâ'ya dair hal tercümesinde geçen filozofa ait şiirler bu makalede Yaltkaya tarafından tercüme edilmiştir.

- “İbni Sînâ'nın Basılmamış Şiirleri”, nşr.-çev. M. Şerefeddin Yaltkaya, *Büyük Türk Filozof ve Tıp Üstadı İbni Sina: Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*, İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1937 [“İbn Sina'dan Tercemeler” bölümü içinde], s. 40-51.
- A. Süheyl Ünver, “İbn Sînâ'nın Manzum Bir Nasihati”, *Türk Tıp Tarihi Arkivi*, IV/13 (İstanbul 1939), s. 78-80 [Damat İbrahim Paşa Kütüphanesi 930 numara bulunan Şemseddin el-Âmulî'nin *Şerhu'l-Kânûn* adlı eserinin ilk sayfasındaki İbn Sînâ'ya ait bir kıtanın tercümesi].
- Saime İnal-Savi, “İbn Sînâ ve Farsça Rübailerî”, *Uluslararası İbn Sînâ Sempozyumu Bildirileri*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Kütüphane, 1984, s. 455-466.

11. *Hayy b. Yakzân*

- “Hayy İbni Yakzân Tercemesi”, nşr.-çev. M. Şerefeddin Yaltkaya, *Büyük Türk Filozof ve Tıp Üstadı İbni Sina: Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*, İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1937 [“İbn Sina'dan Tercemeler” bölümü içinde], s. 52-88 (+8) [Leiden (1889) ve Mısır (1917) baskılarının musahhah neşri].

Yaltkaya'nın bu tercümesi, N. Ahmet Özalp'in sadeleştirmesiyle 1996'da (*Hayy b. Yakzan*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1996, s. 9-48 [İbn Tufeyl'in *Hayy b. Yakzân*'ıyla birlikte]) ve Derya Örs'ün, müellifi meçhul bir şerh ve Henry Corbin'in açıklamalarını ilavesiyle 1997'de (“Risâle-i Hayy İbn Yakzân ve Şerhi”, *İslâm Felsefesinde Sembolik Hikâyeler: İbn Sînâ-Sühreverdî-A. Gazzâlî-Necmî Râzî*, İstanbul: İnsan Yayınları, 1997, s. 23-77) yeniden yayınlanmıştır. Ayrıca Derya Örs'ün bu son çalışması 2000'de *Ruhun Uyanışı* (İstanbul: İnsan Yayınları, 2000, s. 283-338 [İbn Tufeyl'in *Hayy b. Yakzân*'ıyla birlikte]) adlı eser içinde de yayınlanmıştır.

12. *Salâmân ve Absâl*

- “Hayy İbni Yakzân Tercemesi”, çev. M. Şerefeddin Yaltkaya, *Büyük Türk Filozof ve Tıp Üstadı İbni Sina: Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*, İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1937 [“İbn Sina'dan Tercemeler” bölümü içinde], s. 65-67.

Orijinal metni günümüze gelmeyen *Salâmân ve Absâl* hikâyesinin bir özeti, sadece Nasîruddîn et-Tûsî'nin İbn Sînâ'nın *el-İşârât ve't-tenbihât*'ına yazmış olduğu şerh aracılığıyla günümüze ulaşmıştır. Şerefeddin Yaltkaya da İbn Sînâ'nın *Hayy b. Yakzân*'ının tercümesine yazdığı mukaddimede Tûsî'nin bu özetini tercüme etmiştir.

Yaltkaya'nın bu tercümesi, N. Ahmet Özalp'in sadeleştirmesiyle 1996'da yeniden yayınlanmıştır: *Hay b. Yakzan*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1996, s. 21-23.

13. *Sebebu ru'yeti'l-kevâkib bi'l-leyl lâ fi'n-nehâr*

- "Yıldızların Gece Görünüp de Gündüz Görülmemesi Hakkında Şeyhürreis İbni Ali Sina'nın Risalesi", çev. Fatin Gökmen, *Büyük Türk Filozof ve Tıp Üstadı İbni Sina: Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*, İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1937 ["İbn Sina'dan Tercemeler" bölümü içinde], s. 1-4.

14. *Mâhiyetü'l-hüzn*

- "Hüzün Risâlesi", nşr.-çev. Mehmet Hazmi Tura, *Büyük Türk Filozof ve Tıp Üstadı İbni Sina: Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*, İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1937 ["İbn Sina'dan Tercemeler" bölümü içinde], s. 1-3 [Murad Molla/Hamidiye 1452'deki Arapça metnin neşri].

Mehmet Hazmi Tura'nın bu tercümesi aynı yıl "Hüzünün Mahiyet ve Sebepleri" başlığıyla *Türk Tıp Tarihi Arhivi*'nde de (II/6, İstanbul 1937, s. 33-34) yayınlanmıştır.

15. *el-Edviyetü'l-kalbiyye*

- "Edviye-i Kalbiye", nşr.-çev. Kilisli Rifat Bilge, *Büyük Türk Filozof ve Tıp Üstadı İbni Sina: Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*, İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1937 ["İbn Sina'dan Tercemeler" bölümü içinde], s. 1-64 [tercüme], s. 1-56 [tenkitli neşir].

16. *Risâle fî emri'l-hindîbâ*

- *Buharalı İbni Sina Hindîba Risalesi*, nşr.-çev. Kilisli Rifat [Bilge], İstanbul: İstanbul Üniversitesi Tıp Tarihi Enstitüsü, 1937 [A. Süheyl Ünver'in giriş yazısıyla birlikte].

Bu neşir ve çeviri, A. Süheyl Ünver'in *İbni Sina Hayatı ve Eserleri Hakkında Çalışmalar* (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Tıp Tarihi Enstitüsü, 1955) adlı eseri içinde yeniden yayınlanmıştır (s. 10-23).

17. *el-Urûku'l-mefşûde (el-Fasd)*

- "İbni Sina'nın Kan Alınacak Damarlar Risalesi", çev. Hazmi Tura, *Tedavi Kliniği ve Laboratuvarı Dergisi*, 25 (İstanbul 1937), s. 36-50; sy. 26 (İstanbul 1937), s. 93-101 [A. Süheyl Ünver'in giriş yazısıyla birlikte].

Bu çeviri, A. Süheyl Ünver'in *İbni Sina Hayatı ve Eserleri Hakkında Çalışmalar* (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Tıp Tarihi Enstitüsü, 1955) adlı eseri içinde yeniden yayınlanmıştır (s. 36-48).

18. *Tedbîrü'l-müsâfirîn*

- "İbn Sînâ'nın Tedbirü'l-müsâfirîn Risâlesi", nşr.-çev. Hazmi Tura, *Türk Tıp Tarihi Arhivi*, III/10 (İstanbul 1938), s. 38-48 [A. Süheyl Ünver'in giriş yazısıyla birlikte].

Bu çeviri, A. Süheyl Ünver'in *İbni Sina Hayatı ve Eserleri Hakkında Çalışmalar*, (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Tıp Tarihi Enstitüsü, 1955) adlı eseri içinde yeniden yayınlanmıştır (s. 73-87).

19. *Risâle fi'r-red ile-ş-Şeyh Ebi'l-Ferec İbni't-Tayyib*

- “Kuvâyı Erbaa (Dört Kuvvet)”, çev. Mirza Mesut Baykal, *Türk Tıp Tarihi Arki-vi*, III/9 (İstanbul 1938), s. 17-25.
- “Risâle fi'r-red ile-ş-Şeyh Ebi'l-Ferec İbni't-Tayyib”, *Resâilü İbn Sînâ I*, nşr. Hilmi Ziya Ülken, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1953, s. 66-71.

20. *Mâhiyyetü's-salât*

- *Büyük Türk Filozofu İbni Sina'nın Namaz Hakkındaki Görüşleri*, çev. M. Hazmi Tura, İstanbul: Bürhaneddin Matbaası, 1942.
- Bu tercüme Mehmet Naci Bolay tarafından sadeleştirilerek yeniden yayınlanmıştır: Mehmet Naci Bolay, “Namaz Risalesi”, *İbn-i Sina*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1988, s. 101-119.

21. *Uyûnü'l-hikme*

- “Uyûnü'l-hikme”, *Resâilü İbn Sînâ I*, nşr. Hilmi Ziya Ülken, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1953, s. 1-55.
- “Uyûnü'l-Hikme”, çev. Alparslan Açıkgenç, M. Hayri Kırbasoğlu, *İbn Sînâ: Risâleler*, Ankara: Kitâbiyât, 2004, s. 65-120.

22. *Ecvibât alâ sitte aşrete mesâ'il*

- “Ecvibât alâ sitte aşrete mesâ'il”, *Resâilü İbn Sînâ II*, nşr. Hilmi Ziya Ülken, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1953, s. 2-9.

23. *Ecvibe alâ mesâili Ebi'r-Reyhân el-Birûni*

- “Ecvibetü mesâil se'ele anhâ Ebû Reyhân”, nşr. Hilmi Ziya Ülken, *Resâilü İbn Sînâ II*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1953, s. 10-36.
- “Beyrûni'nin İbn-i Sînâ'ya Yöneltiği Bazı Sorular, İbn-i Sînâ'nın Cevapları ve Bu Cevaplara Beyrûni'nin İtirazları”, nşr.-çev. Muhammed Tanci, *Beyrûni'ye Armağan*, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1974, s. 231-260 [tercüme], s. 261-301 [tenkitli neşir].

24. *Risâle fi'l-intifa' ammâ nüsibe ileyh*

- “Risâle fi'l-intifa' ammâ nüsibe ileyh”, *Resâilü İbn Sînâ II*, nşr. Hilmi Ziya Ülken, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1953, s. 41-43.

25. *Risâle ilâ İbn Kâkûye*

- “Risâle ilâ İbn Kâkûye”, *Resâilü İbn Sînâ II*, nşr. Hilmi Ziya Ülken, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1953, s. 43-45.

26. *Risâle li'ş-Şeyh ilâ Ebî Tâhir b. Hassûl*

- “Risâle li'ş-Şeyh ilâ Ebî Tâhir b. Hassûl”, *Resâilü İbn Sînâ II*, nşr. Hilmi Ziya Ülken, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1953, s. 46-47.

27. *Risâle li'ş-Şeyh ilâ Ca'fer el-Kâşânî*

- “Risâle li'ş-Şeyh ilâ Ca'fer el-Kâşânî”, *Resâilü İbn Sînâ II*, nşr. Hilmi Ziya Ülken, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1953, s. 47.

28. *Risâle ile'ş-Şeyh Ebi'l-Fazl b. Mahmûd*

- "Risâle ile'ş-Şeyh Ebi'l-Fazl b. Mahmûd", *Resâilü İbn Sînâ II*, nşr. Hilmi Ziya Ülken, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1953, s. 47.

29. *Risâle ile'ş-Şeyh Ebi'l-Kâsım b. Ebi'l-Fazl*

- "Risâle ile'ş-Şeyh Ebi'l-Kâsım b. Ebi'l-Fazl", *Resâilü İbn Sînâ II*, nşr. Hilmi Ziya Ülken, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1953, s. 48.

30. *Risâle fî ibtâli ahkâmi'n-nücûm*

- "Risâle fî ibtâli ahkâmi'n-nücûm", *Resâilü İbn Sînâ II*, nşr. Hilmi Ziya Ülken, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1953, s. 49-67.

31. *Mesâil an ahvâli'r-rûh*

- "Mesâil an ahvâli'r-rûh", *Resâilü İbn Sînâ II*, nşr. Hilmi Ziya Ülken, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1953, s. 68-70.

32. *Risâle ilâ Ebî Ubeyd el-Cüzcânî fî emri'n-nefs*

- "Risâle ilâ Ebî Ubeyd el-Cüzcânî fî emri'n-nefs", *Resâilü İbn Sînâ II*, nşr. Hilmi Ziya Ülken, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1953, s. 70-72.

33. *Risâle fî cevâbi'l-mesâil*

- "Risâle fî cevâbi'l-mesâil", *Resâilü İbn Sînâ II*, nşr. Hilmi Ziya Ülken, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1953, s. 73-75.

34. *Ecvibe an aşri mesâil*

- "Ecvibe an aşri mesâil", *Resâilü İbn Sînâ II*, nşr. Hilmi Ziya Ülken, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1953, s. 76-82.
- "İbn Sînâ'nın *On Sorunun Karşılıkları*", nşr.-çev. Mübahat Türker Küyel, *Beyrûnî'ye Armağan*, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1974, s. 95-102 [tercüme], s. 103-112 [tenkitli neşir].

35. *Risâletü'l-ışk*

- *İbn Sînâ Risâleler 3: Aşkın Mâhiyeti Hakkında Risâle*, nşr.-çev. Ahmet Ateş, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1953, s. v-xviii [giriş], s. 1-19 [tercüme], s. 1-30 [tenkitli neşir].

Ahmet Ateş'in bu tercümesi 2002 yılında *Aşk Risâlesi* başlığıyla yeniden yayınlanmıştır (İstanbul: Kırkambar Kitaplığı).

36. *Risâletü'l-iksîr*

- "İbn Sina, *Risâlat al-İksîr*", nşr.-çev. Ahmet Ateş, *Türkiyat Mecmuası*, X (İstanbul 1953), s. 27-54.

37. *el-Hutbe fî't-temcîd*

- [Ömer] Hayyam, *Rubaîler ve Silsilat-al-Tartîb, İbn-i Sînâ'nın Tamcîd'i ve Tercemesi*, haz.-çev. Abdülbâki Gölpınarlı, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1953, s. 175-185 [tercüme], 126-136 [neşir].

Eserin III. Ahmed 3447 ve Revan Köşkü 2042'deki nüshalarını esas alan neşri ve Ömer Hayyam'ın Farsça tercümesi yanında her iki metnin de Gölpınarlı tarafından yapılan Türkçe tercümesini içermektedir.

38. *Def'u'l-gam mine'l-mevt*

- *Ölüm Korkusundan Kurtuluş Risalesi*, çev. M. Hazmi Tura, y.y., 1959, s. 1-22 [Namaz Risalesi'yle birlikte (s. 23-48)].

39. *Risâletü'ş-Şeyh ile'l-Barakî*

- Ekmeleddin İhsanoğlu, "İbn Sînâ ve El-Kimya Hakkındaki Görüşleri ile İlgili Yeni Bir Değerlendirme", *Uluslararası İbn Sînâ Sempozyumu Bildirileri*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Kütüphane, 1984, s. 112-114 [tenkitli neşir].

40. *es-Siyâsetü'l-menziyye*

- "Aile Siyasetine Dair Risâle", çev. Vecdi Akyüz, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara: Aile Araştırma Kurumu, 1992, s. 906-917.

41. *el-Ahlâk*

- *İbn Sînâ'nın Şimdiye Kadar Bilinmeyen Yeni Bir Ahlâk Risâlesi*, nşr.-çev. Bekir Karlığa, İstanbul 1993.
Bekir Karlığa bu eserin tercümesini 1997'de yeniden yayınlamıştır: Bekir Karlığa, Aykut Kazancıgil, "Hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi ve İbn Sînâ'nın Yeni Bir Ahlâk Risâlesi", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, sy. 6 (İstanbul 1997), s. 121-142.

42. *el-Hikmetü'l-meşrikiyye*

- Ahmet Özcan, *İbn Sînâ'nın el-Hikmetü'l-Meşrikiyye Adlı Eseri ve Tabiat Felsefesi*, dnş. Bekir Karlığa, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1993, 33+219 s. [*el-Hikmetü'l-Meşrikiyye*'nin Fizik bölümünün tenkitli neşri].

43. *el-Mübâhasât*

- Mehmet Emin Koç, *İbn Sînâ'nın El-Mübâhasât'ı*, dnş. Bekir Karlığa, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1993, 148 s. [tenkitli neşir].

44. *Tefsîru sûreti'l-A'lâ*

- "A'lâ Sûresi", çev. Bekir Karlığa, *Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri*, İstanbul: Çağrı Yayınları, 1994, c. XV, s. 8426-8441.
Bekir Karlığa'nın bu tercümesi, *İslâm Düşüncesi Üzerine Araştırmalar* adlı eserinde yeniden yayınlanmıştır: İstanbul 1995, s. 243-248.
- "A'lâ Sûresi Tefsiri", çev. Mesut Okumuş, *Kur'an'ın Felsefî Okunuşu (İbn Sînâ Örneği)*, Ankara: Araştırma, 2003, s. 236-243.

45. *Tefsîru âyeti'n-nûr*

- "Nur Sûresi Âyet: 35", çev. Bekir Karlığa, *İslâm Düşüncesi Üzerine Araştırmalar*, İstanbul 1995, s. 239-241.
- "Nur Âyeti'nin Tefsiri", çev. Mesut Okumuş, *Kur'an'ın Felsefî Okunuşu (İbn Sînâ Örneği)*, Ankara: Araştırma, 2003, s. 231-234.

46. *Tefsîru âyeti "sümme'stevâ ile's-semâ ve hiye duhân"*

- "Fussilet Sûresi Âyet: 11", çev. Bekir Karlığa, *İslâm Düşüncesi Üzerine Araştırmalar*, İstanbul 1995, s. 242-243.

- “Duhân Âyeti'nin Tefsiri”, çev. Mesut Okumuş, *Kur'ân'ın Felsefî Okunuşu (İbn Sînâ Örneği)*, Ankara: Araştırma, 2003, s. 234-236.
47. *el-Kânûn fi't-tıbb*
- *el-Kânûn Fi't-Tıbb: Birinci Kitap*, çev. Esin Kâhya, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1995.
 - *el-Kânûn Fi't-Tıbb: İkinci Kitap*, çev. Esin Kâhya, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2003.
48. *el-Mûcezû's-sağîr fi'l-mantık*
- Ali Durusoy, “İbn Sînâ'nın *el-Mûcezû's-sağîr fi'l-mantık* Adlı Risâlesi”, *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sy. 13-15 (İstanbul 1995), s. 143-166 [tercüme].
49. *el-Mebde' ve'l-me'âd*
- Bünyamin Okumuş, *İbn-i Sînâ'nın Mebde ve Meâd Kitabının Tahkik ve Tanıtımı*, dnş. Hüseyin Atay, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1995, 47+183 s. [tenkitli neşir].
50. *Risâletü't-tayr*
- *Kuşların Öyküsü-Risâletü't-tayr*, çev. Derya Örs, *İslâm Felsefesinde Sembolik Hikâyeler: İbn Sînâ-Sühreverdi-A. Gazzâlî-Necm-i Râzî*, İstanbul: İnsan Yayınları, 1997, s. 123-128.
- Sözkonusu derleme eserin 129-157. sayfaları arasında Ömer b. Sehlân es-Sâvî'nin *Risâletü't-tayr*'a yazdığı şerhin, 159-187. sayfalarında da müellifi meçhul bir başka şerhin tercümesi bulunmaktadır.
51. *el-Urcûze fi'l-mantık*
- İbrahim Özkılıç, *İbn Sînâ ve el-Urcuze fi'l-mantık*, dnş. Ali Durusoy, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1998, 86+48 s. [tenkitli neşir ve tercüme].
52. *İsbâtü'n-nübüvvât ve te'vîlu rumûzihim ve emsâlihim*
- “Nübüvvetin İspatı ve (Nebilerin) Sembol ve Benzetmelerinin Te'vîli Üzerine”, çev. Hüseyin Aydın, Enver Uysal, Hidayet Peker, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sy. 7 (Bursa 1998), s. 565-573.
 - Fatma Zehra Pattabanoğlu, *İbn Sînâ'da Nübüvvet Problemi*, dnş. Bekir Karlığa, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1999, 79 s. [tenkitli neşir].
 - “[Peygamberlerin] Peygamberliklerin[in] İspatı ve Onların Kullandıkları Sembol ve Örneklerin Yorumu Hakkında Risale”, çev. Alparslan Açıkgenç, M. Hayri Kırbaoğlu, *İbn Sînâ: Risâleler*, Ankara: Kitâbiyât, 2004, s. 35-44.
53. *er-Risâletü'l-arşıyye fi hakâiki't-tevhîd ve isbâti'n-nübüvve*
- “Arş Risâlesi -Allah'ın Birliği ve Sıfatları Üzerine”, çev. Enver Uysal, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sy. 9 (Bursa 2000), s. 641-655.
 - “Tevhidin Hakikati ve Nübüvvetin İspatı Üzerine”, çev. Mahmut Kaya, *İslâm Filozoflarından Felsefe Metinleri*, İstanbul: Klasik, 2003, s. 307-323.

- “Er-Risâletü'l-Arşıyye”, çev. Alparslan Açıkgenç, M. Hayri Kırbasoğlu, *İbn Sînâ: Risâleler*, Ankara: Kitâbiyât, 2004, s. 45-64.

54. *Risâle fi'l-fi'l ve'l-infi'âl*

- “Etki ve Edilginin Kısımları”, çev. Hüseyin Aydın, Enver Uysal, Hidayet Peker, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sy. 9 (Bursa 2000), s. 623-629.

55. *Risâletü'l-kazâ ve'l-kader*

- Ahmet Çapku, “*Risâletü'l-kazâ ve'l-kader*” ve *İbn Sînâ'da Kaza-Kader Anlayışı*, dnş. Mustafa Çağrıncı, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2001, 105+47 s. [tenkitli neşir].

56. *Risâle fi aksâmi'l-ulümi'l-akliyye*

- Halide Yenen, *İbn Sînâ'da İlimler Tasnifi*, dnş. Mustafa Çağrıncı, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2001, 117 s. [tenkitli neşir ve tercüme].

Halide Yenen'in tenkitli neşri 2008 yılında *Kutadgubilig* dergisinde yayınlanmıştır (sy. 14, s. 82-95).

57. *Cevâmi'u ilmi'l-mûsikâ*

- Ahmet Hakkı Turabi, *İbn Sînâ'nın Kitâbü'ş-Şifâ'sında Mûsikî*, dnş. Nuri Özcan, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2002, 278 s. [tercüme].

Turabi'nin bu tercümesi Arapça metinle paralel olarak yayınlanmıştır: İbn Sînâ, *Kitâbu'ş-Şifâ: Mûsikî*, İstanbul: Litera, 2004, x+147 s.

58. *el-Mücezü'l-evsat fi'l-mantık*

- Mehmet Fatih Demirci, *İbn Sînâ'nın “El-Mucez fi'l-mantık” Risalesi Üzerine Bir İnceleme*, dnş. Ali Durusoy, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2003, 48+101 s. [tenkitli neşir].

Tenkitli metin kısa bir tanıtımla birlikte *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*'nde (sy. 36, 2009, s. 151-206) yayınlanmıştır.

59. *er-Risâletü'n-neyrûziyye*

- “Nevruz Risâlesi”, çev. Mesut Okumuş, *Kur'an'ın Felsefi Okunuşu (İbn Sînâ Örneği)*, Ankara: Araştırma, 2003, s. 258-265.

60. *Risâle fi sırri'l-kader*

- “Kaderin Sırrına Dair Risâle”, çev. Ömer Mahir Alper, *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sy. 7 (İstanbul 2003), s. 173-178.
- “Kaderin Sırrına Dair Risale”, çev. Alparslan Açıkgenç, M. Hayri Kırbasoğlu, *İbn Sînâ: Risâleler*, Ankara: Kitâbiyât, 2004, s. 31-33.
- “Risâle fi sırri'l-kader”, çev. Gürbüz Deniz, *İslamî Araştırmalar Dergisi*, XVIII/3 (2005), s. 323-324.

61. *Kitâbu'ş-Şifâ: es-Semâ'u't-tabî'i*

- *Kitâbu'ş-Şifâ: Fizik I*, nşr.-çev. Muhittin Macit, Ferruh Özpılavcı, İstanbul: Litera, 2004, xiii+231 s.

- *Kitâbu'ş-Şifâ: Fizik II*, nşr.-çev. Muhittin Macit, Ferruh Özpilavcı, İstanbul: Litera, 2005, xviii+208 s.

Çevirinin paralelinde Arapça metne de yer verilmiştir. Kahire neşrinin esas alındığı anlaşılın metin üzerinde Kahire neşrinde kullanılmayan Carullah 1424, Ayasofya 2441, Laleli 2550 ve Damat İbrahim 822 numaralı nüshalardan hareketle birtakım değişiklik/düzeltilmeler yapılmış ve bunlara eserin sonunda işaret edilmiştir.

62. *Kitâbu'ş-Şifâ: el-İlâhiyyât*

- *Kitâbu'ş-Şifâ: Metafizik I*, nşr.-çev. Ömer Türker, Ekrem Demirli, İstanbul: Litera, 2004, xvi+231 s.
- *Kitâbu'ş-Şifâ: Metafizik II*, nşr.-çev. Ömer Türker, Ekrem Demirli, İstanbul: Litera, 2005, xxii+204 s.

Çevirinin paralelinde Arapça metne de yer verilmiştir. Kahire neşrinin esas alındığı anlaşılın metin üzerinde Carullah 1424 ve Ayasofya 2442 numaralı nüshalardan hareketle birkaç değişiklik/düzeltilme yapılmış ve bunlara eserin sonunda işaret edilmiştir.

63. *Kitâbu'ş-Şifâ: İsâgüci*

- *Kitâbu'ş-Şifâ: Mantığa Giriş*, çev. Ömer Türker, İstanbul: Litera, 2006, xv+232s.
- Çevirinin paralelinde Arapça metne de yer verilmiştir. Kahire neşrinin esas alındığı metnin oluşturulmasında Ayasofya 2442 ve Carullah 1424 numaralı nüshalardan da faydalandığı önsözde belirtilse de değişiklik/düzeltilmelere dair herhangi bir bilgiye ne metin içinde ne de sonnotlarda yer verilmiştir.

64. *Kitâbu'ş-Şifâ: el-İbâre*

- *Kitâbu'ş-Şifâ: Yorum Üzerine*, nşr.-çev. Ömer Türker, İstanbul: Litera, 2006, xv+270 s.

Çevirinin paralelinde Arapça metne de yer verilmiştir. Kahire neşrinin esas alındığı anlaşılın metin üzerinde Carullah 1424 ve Ayasofya 2442 numaralı nüshalardan hareketle bazı değişiklik/düzeltilmeler yapılmış ve bunlara eserin sonunda işaret edilmiştir.

65. *Kitâbu'ş-Şifâ: el-Burhân*

- *Kitâbu'ş-Şifâ: II. Analitikler*, nşr.-çev. Ömer Türker, İstanbul: Litera, 2006, xiv+560 s.

Çevirinin paralelinde Arapça metne de yer verilmiştir. Afifi ve Bedevî neşirlerinin esas alındığı anlaşılın metin üzerinde Carullah 1424 ve Ayasofya 2442 numaralı nüshalardan hareketle birkaç değişiklik/düzeltilme yapılmış ve bunlara eserin sonunda işaret edilmiştir.

66. *Kitâbu'ş-Şifâ: es-Safsata*

- *Kitâbu'ş-Şifâ: Sofistik Deliller*, nşr.-çev. Ömer Türker, İstanbul: Litera, 2006, ix+189 s.

Çevirinin paralelinde Arapça metne de yer verilmiştir. Kahire neşrinin esas alındığı anlaşılın metin üzerinde Carullah 1424 ve Ayasofya 2442 numaralı nüshalardan

dan hareketle bazı değişiklik/düzeltilmeler yapılmış ve bunlara eserin sonunda işaret edilmiştir.

67. *el-İşârât ve't-tenbihât*

- *İşaretler ve Tembihler*, çev. Ali Durusoy, Muhittin Macit, Ekrem Demirli, İstanbul: Litera, 2006, xii+440 s.

Çevirinin paralelinde Arapça metne de yer verilmiştir. Önsözde “belirli bir yazma veya neşre bağlı kalınmayıp başta Fatih 3173, Laleli 2485, Feyzullah Efendi 1179, Tire 448 no'lu ve benzeri pek çok yazma ve Mahmud Şihabi (Tahran 1960) gibi neşirler göz önüne alınarak yeni bir metnin inşasına gidilmiştir” denmektedir (s. xi). Ancak nüshalar/neşirler arasındaki farklara dair gerek metin içinde gerekse sonnotlarda herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.

68. *Kitâbu'ş-Şifâ: el-Kevn ve'l-Fesâd*

- *Kitâbu'ş-Şifâ: Oluş ve Bozuluş*, çev. Muammer İskenderoğlu, İstanbul: Litera, 2008, ix+240 s.

Çevirinin paralelinde Arapça metne de yer verilmiştir. Kahire neşrinin esas alındığı anlaşılan metin üzerinde herhangi bir değişiklik/düzeltilme yapıldığına dair bir bilgi bulunmamaktadır.

69. *Kitâbu'ş-Şifâ: el-Cedel*

- *Kitâbu'ş-Şifâ: Topikler*, nşr.-çev. Ömer Türker, İstanbul: Litera, 2008, xi+504 s.

Çevirinin paralelinde Arapça metne de yer verilmiştir. Kahire neşrinin esas alındığı anlaşılan metin üzerinde Carullah 1424, Ayasofya 2442 ve Damat İbrahim 822 numaralı nüshalardan hareketle bazı değişiklik/düzeltilmeler yapılmış ve bunlara eserin sonunda işaret edilmiştir.

70. *Kitâbu'ş-Şifâ: el-Makûlât*

- *Kitâbu'ş-Şifâ: Kategoriler*, çev. Muhittin Macit, İstanbul: Litera, 2010, xvi-544 s.

Çevirinin paralelinde Arapça metne de yer verilmiştir. Kahire neşrinin esas alındığı anlaşılan metin üzerinde herhangi bir değişiklik/düzeltilme yapıldığına dair bir bilgi bulunmamaktadır.

71. *Kitâbu'ş-Şifâ: es-Semâ ve'l-âlem*

- *Kitâbu'ş-Şifâ: Sema ve Âlem*, çev. Harun Kuşlu, Muhittin Macit, İstanbul: Litera, 2010, ix+189 s.

Çevirinin paralelinde Arapça metne de yer verilmiştir. Kahire neşrinin esas alındığı anlaşılan metin üzerinde herhangi bir değişiklik/düzeltilme yapıldığına dair bir bilgi bulunmamaktadır.

B. İbn Sînâ'nın Eserlerinden Türkçeye Tercüme Edilen Bölümler

1. Mehmed Ali Aynî, “İbn Sînâ'da Tasavvuf”, *Büyük Türk Filozof ve Tıp Ustadı İbni Sina: Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*, İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1937 [“İbn Sina'nın Milliyeti, Hayatı, Felsefesi” bölümü içinde], s. 12-20 [el-İşârât ve't-tenbihât'ın “Makâmâtü'l-ârifin” adlı dokuzuncu *nematının* tercümesi].

2. A. Süheyl Ünver, "İbn Sînâ Akrabadin'i (*Kanun*'un Beşinci Cildi)", *Büyük Türk Filozof ve Tıp Üstadı İbni Sina: Şahsiyeti ve Eserleri Hakkında Tetkikler*, İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1937 ["İbn Sina Tıbbı" bölümü içinde], s. 1-13 [*el-Kânûn fi't-tıbb*'in Tokatlı Mustafa Efendi tarafından yapılan tercümesinin Akrabadin bölümünün mukaddimesinin sadeleştirilmesi ve içindekiler listesi].
3. "Nefs Tözünün Beden Tözünden Ayrı Olduğuna Dair", çev. Hasan Şahin, *İslam Felsefesi Tarihi Dersleri*, Ankara: İlahiyat, 2000, s. 141-142 [*Risâle fi ma'rifeti'n-nefsi'n-nâtuka ve ahvâlihâ*'nın Ehvânî neşrinin (1952) 183-185. sayfalarının tercümesi].
4. Dilaver Güner, "İbn Sînâ (ö. 428/1037) ve 'Makâmâtü'l-Ârifin'i", *Tasavvuf*, sy. 6 (2001), s. 119-158 [*el-İşârât ve't-tenbîhât*'ın dokuzuncu *nemat*nın tercümesi].
5. "Metafizik Üzerine", çev. Mahmut Kaya, *İslâm Filozoflarından Felsefe Metinleri*, İstanbul: Klasik, 2003, s. 279-294 [*eş-Şifâ*'nın *İlâhiyyât* bölümünün ilk dört faslının tercümesi].
6. "Var Olma Bilinci Her Şeyden Önce Gelir", çev. Mahmut Kaya, *İslâm Filozoflarından Felsefe Metinleri*, İstanbul: Klasik, 2003, s. 295-298 [*eş-Şifâ/en-Nefs, el-İşârât ve't-tenbîhât* ve *Risâletü'l-Adhaviyye*'den var olma bilinciyle ilgili metinlerin tercümesi].
7. "İnâyet ve Kötülüğün İlâhî Kazâya Girişinin Açıklanması Üzerine", çev. Mahmut Kaya, *İslâm Filozoflarından Felsefe Metinleri*, İstanbul: Klasik, 2003, s. 299-306 [*eş-Şifâ*'nın *İlâhiyyât* bölümünün dokuzuncu makalesinin "Fi'l-İnâye ve keyfiyeti duhûli's-şer fi'l-kazâi'l-ilâhî" başlıklı altıncı faslının tercümesi].
8. *Ârifler ve Olağanüstü Hadiselerin Sırları*, çev. Ömer Türker, İstanbul: Hayykitap, 2010, 120 s. [*İşârât ve't-tenbîhât*'ın "Makâmâtü'l-ârifin" başlıklı dokuzuncu ve "Esrâru'l-âyât" adlı onuncu *nemat*nın Fahreddin Râzî şerhiyle birlikte çevirisi].

